

BELGIAN WORLD MUSIC NETWORK - 8 DECEMBER 2020

Verslag Werkgroep N°1 - "WORLD MUSIC... WHAT'S IN A NAME?"

Aanwezig :

- Benjamin Tollet (Kilombo/BWMN) => Moderator
- Lize Colson (Vi.be/BWMN)
- Hélène Secheyhay   (ICTM)
- Koen Stynen (MetX)
- Elise Gayraud (KU Leuven)
- Bouchra Hbali (Zoart/BWMN)
- Emmanuelle Soupart (Jeunesses musicales)
- Piet Maris (Choux de bxl/BWMN)
- Bert Cambier (Muziekclub N9 / Helden in het park)
- Anaïs Verhulst (CEMPER)
- Hubert de Jamblinne (Djiboutik/Radio Panik)
- Peter Roose (CC Brugge)
- Kasia Martynuska
- Mario - ManiFiesta
- Jolan Huygens (Muziekpublique/BWMN)
- Patrick Bastien (N9)
- Yamina (Bozar)
- Danny Theuwis (30 CC Leuven)
- Greet Brauwers (Muziekpublique/BWMN)
- Morgane Mathieu (Muziekpublique/BWMN)
- Leen De Spiegelaer (MetX /BWMN)
- Guillaume Van Parys (Abozam   asbl)
- Tony Van der Eecken (Bozar)
- Lua Huygebaert (Brosella)
- Stan Bourguigon (Chouete asbl/BWMN)
- Juliette le corre (?)
- Koen Stynen (MetX)

- François Makanga (ulima koko nyange)
- Peter Devisch (CC Brugge)

Doelstelling van de werkgroep (GT): een Modus Operandi uitwerken: nadenken over een term of definitie met betrekking tot het begrip 'wereldmuziek', die voor iedereen aanvaardbaar is.

1. Is het noodzakelijk dat het netwerk van naam verandert? Is wereldmuziek een afzonderlijk genre of moet het een afzonderlijk genre blijven?

Dat zijn twee verschillende zaken: de naam van het netwerk veranderen is één zaak, de naam van het genre of de categorie wijzigen is dan weer iets anders.

Er bestaat een zekere vrees dat onze sector verloren of in de verdrukking dreigt te geraken, wanneer de term 'wereldmuziek' niet meer zou worden gebruikt...

Global Music lijkt een nieuwe term die aanvaard wordt door bepaalde grote instellingen (vb : grammy's hebben deze term recent ingevoerd). Moeten wij volgen?

Vb.: Jambinai, wordt altijd bestempeld als wereldmuziek, terwijl ze ook op metalfestivals spelen ...ze spelen wel op traditionele instrumenten maar hun muziekstijl is helemaal niet traditioneel.

Toch moeten we waakzaam zijn, er zijn heel wat muzikanten die eigenlijk afhankelijk zijn en groot belang hebben dat deze sector bestaat

Global is niet meer dan een ander woord, wat erachter schuilt, de realiteit en de problematiek blijven dezelfde. De naam van het netwerk aanpassen kan interessant zijn om aan te tonen « what we stand for », en dat kan ook andere organisaties aanzetten eveneens deze tendens te volgen

De vraag is vooral: welke (soort) muziek vertegenwoordigen we met ons netwerk? Zij die deze muziek beoefenen, beschrijven hun soort muziek met heel verschillende nuances, welk woord kan al die vormen, nuances, interpretaties omvatten?

De paradox is dat al die muzieksoorten sporen bevatten of hun wortels vinden in de lokale muziektradities en net niet 'global' zijn, al die muziekvormen behouden ergens hun lokale geur en dat is precies hun kenmerk

Binnen ICTM heerst dezelfde discussie : schrappen we niet beter de term « traditional » ? Daar zit altijd een soort onderton in van 'wij tegen de rest van de muziek'.

Opmerking van Piet => Om op de vraag te antwoorden, welke muziek ons netwerk vertegenwoordigt is het antwoord eenvoudig: alles wat past of toegelaten is binnen de programmatie van Womex. Het netwerk ziet haar positie zo ruim als die van Womex.

Een andere benadering kan zijn, te vertrekken van wat we niet zijn, vertegenwoordigen of ambiëren. We richten ons duidelijk niet op pop of klassieke muziek ...

De woorden « world music » zijn net gecreëerd om niet te nadrukkelijk te verwijzen naar de specifieke oorsprong. Het kan interessant zijn een stap verder te gaan in de eigenschappen : gnawi voor gnawa, protest, work... en een definitie zoeken in wat de muziek precies bijzonder maakt.

2. Er zijn overwegend blanke mensen actief in de sector: begrijpen we wel voldoende waarom deze term ter discussie wordt gesteld en waarom ?

De kwestie rond de naam hangt vooral af van wie de macht heeft de naam toe te kennen.

Youssou N'dour speelt sabar, vervolgens pikken M of David Byrne dit op en noemen het wereldmuziek. Eigenlijk zou de omgekeerde weg moeten worden gevolgd, zodat de specifieke stijlen tot een echte definitie kunnen uitgroeien, zodat zij die het genre beoefenen, dit genre zelf kunnen benoemen en dit door anderen ook zo wordt aanvaard en overgenomen.

Het is niet omdat een artiest één keer onder het label wereldmuziek wordt geplaatst, dat hij niet langer een specifieke stijl beoefent of vertegenwoordigt (sabar vb.). Het is niet het één of het ander.

De term is een werkinstrument, een commercieel middel om een bepaalde soort muziek tot bij een publiek te brengen dat het genre nog niet kent en als dat ervoor zorgt dat men op die manier andere muziekstijlen leert ontdekken, is dat een goede zaak. Er wordt echter nog te weinig 'inclusief' gedacht wat deze term betreft. Er kan ook worden geopteerd te vertrekken vanuit subgenres, de term elimineren en terugkeren naar een onderverdeling volgens genre. Probleem kan wel zijn dat het netwerk een overkoepelende naam verliest en de muziek zelf wat aan commerciële kracht en invloed inboet.

Het onderwijs kan hierin een belangrijke rol spelen. We moeten blijven de mensen onderwijzen en ook dingen laten horen of leren kennen die ze misschien niet meteen willen horen of kennen.

Los van dat alles, hebben we het nog niet eens gehad over alles wat onder 'fusion' valt, hoe deze stijlen benoemen en klasseren?

Wat vooral belangrijk is dat deze vormen van muziek toegankelijk (bereikbaar) moeten blijven, dat mag niet verloren gaan.

Dat (fusion?) is een goede evolutie, want het publiek ziet dit veel minder als 'wereldmuziek': als het in de AB geprogrammeerd staat dan klopt dit, wanneer dit in een cultuurcentrum wordt geprogrammeerd wordt het wel nog beschouwd als vreemd, of niet iets voor mij.

En sluit de naam dan ook geen deuren voor de muzikanten zelf? Interessante stelling om na te gaan, het is best mogelijk dat radiozenders bepaalde 'wereldmuziek'-artiesten niet opnemen in hun programma's hoewel ze zonder dit label misschien wel zonder probleem zouden kunnen gedraaid worden in uitzendingen met focus op rock/pop/electro of andere ...

Aan de basis ligt de vaststelling dat wereldmuziek de enige muziekstijl is die verwijst naar de oorsprong (meestal zelfs geografische origine) en niet op andere meer abstracte muzikale criteria, en dat is zeer discriminerend. Kunnen we niet eerder inbreken in de andere muziekstijlen: bijvoorbeeld in de commissies voor klassieke muziek ook de Indische klassieke muziek introduceren en aantonen dat dit evengoed klassieke muziek is, dat kan al een eerste stap zijn op weg naar dekolonisatie.

Idee: een naam die een stap verder (dieper) gaat « beyond world music », om aan te tonen dat de term in evolutie is, zich in een overgangsfase bevindt.

Maar is het echt het muziekgenre dat bepaalt of een bepaalde muzieksoort wordt gedraaid op de radio of niet?

In feite is wereldmuziek geen genre. Meer een label of iets anders maar geen echt genre. Gnawa, carnatische muziek vb. dat zijn genres, wereldmuziek niet.

Elke definitie is eigenlijk een soort beperking of miskenning op zich.

Zo werkt muziek niet. Ons netwerk sluit eigenlijk de Europese muziek of Belgische folk en trad niet uit ... en ook niet de meer moderne of minder traditionele interpretaties.

Het blijft belangrijk dat mensen ook de niet- of minder commerciële muziek leren ontdekken en de niet-Westerse wereldmuziek. Radio Columbus is bijvoorbeeld een project van een cultuurcentrum dat muziek van overal in de wereld presenteert, zonder over wereldmuziek te praten. Binnen dat programma stelde men ook vast dat 'muziek' soms ook niet de juiste lading dekt, eigenlijk zou het programma evengoed onder de noemer 'dans' kunnen worden geplaatst of zelfs onder geloofsbeleving ... Eigenlijk was de gemeenschappelijke band het feit dat muziek gangmaker of integraal onderdeel van het programma is. Zelfs dit als muziek benoemen, bevat reeds een culturele waardebeoordeling/beoordeling.

In feite is het gegeven 'wereldmuziek' ook wel interessant, vooral omdat het ondertussen wel mensen toelaat of aanmoedigt nieuwe dingen te ontdekken, dat is zowat waar dit label voor staat, alleen vertegenwoordigt de term heel verschillende stijlen en disciplines. Misschien moeten we het eerder 'world culture' noemen, maar ook dat is niet de meest handige term ... (verwijzing naar de pitch van Hélène in de video).

Vertrekken we niet teveel vanuit het beoogde publiek? En passen we de definitie niet teveel aan in functie van wie we voor ons hebben of welk publiek we voor ogen hebben?

« Facing the music » :

Als we de zaken echt goed in kaart willen brengen, zouden we dan niet beter zoeken in de richting van Europees >< niet Europees.

Om uit een soort esthetische benadering van muziek te geraken, moeten we dan inderdaad niet eerder vanuit een breder cultureel perspectief vertrekken, verwant met of ingebed in een bepaalde cultuur, meer dan louter vanuit een louter muzikale benadering.

Er zijn echter heel wat groepen die zowel als Europees en niet-Europees kunnen worden beschouwd. Idem voor religieuze muziek, moet er ook geen onderscheid worden gemaakt tussen profane en religieuze muziek?

Hier ligt ook een rol weggelegd voor de journalisten. Zij creëren vaak ook bepaalde termen. We moeten blijven inzetten op vorming!

De suggestie dat de muzikanten zelf hun definitie en terminologie poneren is best waardevol, maar dat betekent nog niet dat zij hun muziek hiermee (beter) zullen verkopen. De terminologie is ook belangrijk voor de marketing en promotie. En als muzikant analyseer je best de markt en pas je je hieraan aan om je eigen positie te bepalen. Als Belgisch netwerk lijkt het toch interessant om de inzichten en benadering van Womex te volgen, dus we plaatsen ons eerder in dit spoor, maar ook een beetje in het spoor van de jazz en promo voeren in de richting van Jazzahead en hun terminologie toepassen...

Het is super om te ijveren voor een meer inclusieve term.

Vi.be is op haar platform ook volop bezig met een denkoefening , daar gebruikt men de term in functie van genre. Mijn functie (Lize) is die van coordinatrice jazz/world, maar dat stoot op veel kritiek. Als we de keuze maken om meer duidelijkheid te scheppen en de stijlen te preciseren, dan komen we uit op nog meer termen en dat maakt het er ook niet eenvoudiger en overzichtelijker op.

We moeten zaken kunnen bundelen, als we tot één breed inzicht of overzicht willen komen.

Moeten we dan niet eerder kiezen voor global music in plaats van world music ? In de wetenschap dat global binnen een tweetal jaar ook wellicht als een slechte definitie zal worden afgedaan ... dat geeft ons wel de gelegenheid om wat tijd te winnen, maar dat lost voorlopig niets op.

We moeten vooral nadenken wat we hiermee willen bereiken en ook welk publiek we willen bereiken. Voor Womex is dat redelijk duidelijk en heeft het zin die term te gebruiken. We belanden wel telkens in dezelfde discussie.

Ik ben akkoord dat er een algemene term nodig is met een maximale inhoud, maar die tegelijk ook niet verhindert dat we maximaal de eigenheid van de groep of artiest die we programmeren duidelijk maakt.. Traditionele muziek is een alternatief dat we soms ook wel gebruiken, maar die term gaat ook niet op voor alle artiesten.

We kunnen ook de term folk gebruiken, maar in Vlaanderen wordt die term al vaak gebruikt in de betekenis van traditionele volksmuziek en doorgaans in een zeer 'witte' betekenis. Welke term we gebruiken zorgt er ook voor dat we ook buiten andere stijlen en genres geplaatst worden, bijvoorbeeld artiesten die Turkse folk spelen, zouden wel binnen de sector folk kunnen passen, maar ze komen daar zelden aan bod.

Transglobal music ?

De discussie met betrekking tot folk/traditionele muziek werd al een dertigtal jaar geleden gevoerd in de schoot van het International ??? Council. Voordien sprak men vooral van folk, maar heel wat mensen en artiesten konden zich daar ondertussen niet meer mee identificeren en dus werd beslist de term traditionele muziek te gebruiken. De les die we hieruit kunnen leren misschien is of we eerder de term moeten veranderen of eerder moeten inzetten om de bestaande term beter uit te leggen en te verduidelijken.

Die verduidelijking kan ook afhangen van de plaats waar de muziek wordt aangeboden, gecreëerd. Het kan een verschil maken hoe men iets benoemt in een repetitiezaal of tegenover een publiek, waar bevinden we ons in de keten en nadenken welke term van toepassing is afhankelijk van waar we de muziek willen pluggen/voorstellen?

Welk publiek dreigen we te verliezen wanneer we de term wereldmuziek laten vallen, is ook een belangrijke factor in de discussie. Het moet mogelijk zijn buiten de natuurlijke context van het genre te treden en in de toekomst boven een onderscheid uit te stijgen. We kunnen inspiratie putten uit andere voorbeelden of bewegingen op het vlak van dekolonisatie buiten de muzieksector.

Een ander gevoelig onderwerp is dat van de culturele toe-eigening, waar we het nog over hebben gehad.

We kunnen nog nadenken over wat we nog kunnen ondernemen in de toekomst, de to do's als het ware

- Proberen de praktijk op het terrein aan te pakken/ te veranderen.
- Nadenken over de rol van vorming en onderwijs
- Infiltreren in de andere commissies van jazz/pop/rock
- Een volgende workshop inplannen rond de naam van ons netwerk.
- De noodzaak om een algemene term te behouden voor bepaalde gelegenheden/in bepaalde omstandigheden.

Alle suggesties rond ideeën voor het vervolg zijn welkom per mail, tweede sessie, andere werkgroepen? ....

Laatste suggestie: Waarom geen open brief uitsturen naar Womex of een ander internationaal netwerk om wat feedback te krijgen rond ons denkproces?